برنسخه‌سی ۱ غروشه‌در.

مرکزی ابو السعود جاده‌سنده ۱۸ نومرولو دکاندر.
کوندرلیله‌جك اوراق معلمانه اورایه کوندرلمليدر.
بوسنه اجرتی ویرلمامش مکاتیب قبول اولنماز.

مجموعهٔ علوم

برنسخه‌سی ۱ غروشه‌در.

استانبول ایچون آیونه یازلمازمز. یوغاز ایچی داخل اولدیغی حالده خارج ایچون بر سنه‌لك آیونه بدلی — بوسنه اجرتیله برابر — یاریم عثمانلی لیراسیدر.

فی ۱۳ ذی الحجه سنه ۱۳۰۵ (معارف نظارتنك رخصتیله هفته‌ده بردفعه نشر اولنور) فی ۱۰ آغستوس سنه ۱۳۰٤

(بسحرگاهان) دهکی با زائددر، چونکه الف نون اوقاتده تخصیص معناسنی افاده ایدر. مثلا (بامدادان) (دربامداد) دیمك اولدیغی کبی (سحرگاهان)ده (درسحرگاه) دیمکدر. شوحالده (ب) و (در) کبی مخصص دیکره احتیاج مس ایتمز.

زیادهٔ کلمه ــ ایکی نوعدر: برنجیسی مکروهدر. کلمهٔ رابطه زیادهسی بوقبیلدندر.

مثال:

(اگرچه دل هدف تیر محنتست و غمست)
(وگرچه تن سپر تیغ آفتست و بلاست)
(انوری)

بوراده (است) کلمهسنك تکراری لزومسزدر.

ــ ملاحظهٔ مترجم ــ

لسانمزده (است) مقابلی اولان (در) ك تکراری یرینه کوره لزومسزعد اولنه‌ماز، بالعکس لازمهٔ فصاحت صایبلیر. مثلا «عاقل، عالم، ادیبدر.» دینلزده «عاقلدر، عالمدر، ادیبدر.» دینیلسه. (نفی)نك شو بیتلری بوشیوه‌نك اك کوزل مثاللرندندر:

(جوانمرد جهاندر شوخ مشربدر ملك خودر)
(سخیدر اهل دلدر نکته‌داندر نکته پیرادر)
(دلیر صف شکندر اردشیر شیر افکندر)
(مشیر مؤتمندر مستشار کار فرمادر)
(پناه سلطنتدر قهرمان دین ودولتدر)
(مدار مملکتدر کامکار کشور آرادر)
(انتهی)

ایکنجیسی حرامدر. ایراد اولنان برکلمه‌ده مندرج اولق صورتیله ذکر ایدلمش اولان معنایی افاده ایده‌جك لفظ دیکر ایرادی بوقبیلدندر. (خفقان دل) (صداع سر) (رمد چشم) کبی. (خفقان) (صداع) (رمد)، (دل) (سر) (چشم) ذکرندن مستغنیدر. بویله شیلر (حشو قبیح) عد اولنور.

حذف ــ ضد (زیاده)در. بوده اوچ نوعدر: تخفیف حرف مشدد، حذف حرف، حذف کلمه.

تخفیف حرف مشدد تشدید حرف مخفف کبی پك چرکین اولور.

مثال:

(چون خواجه ابو العباس آمد)
(کارت همه نیك شد سراسر)
(ذبیحی)

(عباس) تخفیف ایدلمشدر.

حذف حرفه مثال:

(بازکرم دل زتو چنانکه بدادم)
(منطق)

فارسیٔ فصیحده (بازکیرم) کلمهسی یاسز استعمال اولنه‌ماز.

حذف کلمه ــ وزنه رعایةً برکلامك برقاچ لفظنی ایراد ایله باقیسنی اهمال ایتمك صورتیله اولور.

مثال:

(آدمی چون بداشت دست از صیت)
(هرچه خواهی بکن که فاصنع شئت)
(سنائی)

(فاصنع شئت)ك اصلی «اوتانمدیغك حالده ایستدیککی یاپ.» دیمك اولان (اذا لم تستحی فاصنع ماشئت)در. حکیم سنائی بونی ضرورته مبنی اختصار ایتمش ایسه‌ده یولنده دکلدر. بویله برلرده اختصار اصله تغیر کلمکله مشروط اولمق لازم کلیر. (انوری) دخی بروجه آتی بر بیت عربیدن اوچ کلمه ایرادیله باقیسنی اهمال ایتمش ایسه‌ده اصل متغیر اولمدیغی ایچون لطیف واقع اولمشدر.

(بر بی صاحب غرض رفتم بیفتادم زراه)
(این مثل نشنیدهٔ آخر اذا کان الغراب)

بیت عربی شویله‌در:

(اذا کان الغراب دلیل قوم)
(فمأواهم محل الهالکینا) [*]

مثال دیکر:

(زحمت سمع شریفت داده باشم لاجرم)
(می کشم پای سخن دردامن خیرالکلام)

مقصود (خیر الکلام ماقل ودل ولم یمل) سوزیدر.
(مابعدی وار)

حکمیات

حضرت صدّیقك (رضی الله تعالی عنه) بعض کلمات شریفه‌سیله ترجمه‌لری:

۱ ــ العجز عن درك الادراك ادراك. [**]

(واجب الوجودی حقیله ادراك مرتبه‌سنه وصولدن عجز کتیرش عین ادراکدر.)

۲ ــ مامن طامّة الّا وفوقها طامّة.

(هیچ برداهیه یوقدرکه آنك فوقنده دیکر برداهیه بولنمسون.)

۳ ــ ان احسنت فاعینونی وان اسأت فقوّمونی.

(خیر ایشلیه‌جك اولورسه‌م بکا اعانت ایدکز. شر ایشلیه‌جك اولورسه‌م بنی آندن منع ایله خیره سوق ایلیکز.)

---

[*] مصراع ثانی (سیهدیهم الی دار البوار) صورتنده دخی مروبدر.
(مترجم)

[**] موزون واقع اولمشدر. بعض عرفا طرفندن «وابحث عن سر ذات الله اشراك» مصراعنك ضمیله بر بیت حالنه قونلمشدر.

٤ — انظر ماذا تقول ومتى تقول.

(نه سویلیورسین، نه‌وقتده سویلیورسین دقت ایت.)

٥ — استدم الامن.

(طالب دوام امن اول.)

٦ — استمل الناس بالدنيا.

(دنیالق اعطاسیله خلقی کندیکه امداله ایتمکه جالش.)

٧ — ثعالب شهادتها ذنبها.

(تیلکیلرك شاهدلری ینه کندی قویروقلریدر.)

٨ — لا اشيم سيفاً سله الله. [*]

(بن اللهك صیرمش اولدیغی برقیلیجی قینه قویهم.)

حضرت فاروقك (رضی الله تعالی عنه) بعض کلمات شریفه‌سیله ترجمه‌لری:

١ — من ذهب حيائه مات قلبه.

(حیاسی زائل اولان شخصك قلبی اولور.)

٢ — عليكم بالابكار فانهن اشد حُباً واقل حِباً.

(تزوجده دوشیزه‌لری التزام ایدکز، چونکه آنلرك هم محبتلری دها چوق، هم‌ده حیله‌لری دها آز اولور.)

٣ — لا تكرهوا فتياتكم على الرجل القبيح فانهن تحبين ما تحبون.

(قبزلرکزی شخص قبیحه زوجه اولمغه اجبار ایتمکز، چونکه آنلرده سزك کبی، کوزلی سورلر.)

٤ — لا تؤخر عمل يومك الى غدك.

(بوکونکی ایشکی یارینه براقمه.)

٥ — من لم يعرف الشر يقع فيه.

(شری بیلین ایچنه دوشر.)

٦ — اتقوا شر من يبغضهم قلوبكم.

(قلباً سومدیککز آدملرك شرندن صاقنکز.)

٧ — امران لا ينفكان من الكذب كثرة المواعيد وشدة الاعتذار.

(ایکی شی یالاندن آیرلماز: بری چوق وعد ایتمك، دیکری زیاده عذر دیلمکدر.)

٨ — ابتغوا الرزق من خبايا الارض.

(داخل ارضدن رزق طلب ایدکز.)

٩ — اقلل من الدين تعش حرّاً.

(بورجکی آزالت که حر اوله‌رق یاشایه‌سین.)

١٠ — من كتم سره كان الخيار بيده.

(سرینی کتم ایدنك اختیاری النده‌در.)

١١ — ما الخمر صرفاً باذهب للعقل من الطمع.

(شراب ناب عقلی طمعدن زیاده ازاله ایده‌مز.)

١٢ — من كثر ضحكه قل هيبته.

(چوق کولنك هیبتی آز اولور.)

١٣ — ان الموت فضح الدنيا فما ترك لذى لبّ فرحاً.

(موت دنیایی رسوای ایتمش، عاقل ایچون فرح براقامشدر.)

١٤ — الى الله اشكو ضعف الامين وخيانة القوى.

(امینك ضعفندن، قوینك خیانتندن اللهه شکایت ایدرم.)

١٥ — اقرؤا الاشعار فانها تدل على محاسن الاخلاق. [*]

(اشعار اوقویکز، زیرا اشعار محاسن اخلاقه دالدر.)

١٦ — اخيفوا الهوام قبل ان تخيفكم.

(حشرات سزی قورقوتمدن سز حشراتی قورقودکز.)

١٧ — لا ينفع تكلم بحق لانفاذ له.

(تأثیری اولمیان طوغری سوزك فائده‌سی اولماز.)

١٨ — اياك ومؤاخاة الاحمق فانه ربما اراد ان ينفعك يضرك.

(احمق قرداش اتخاذ ایتمکدن صاقن، زیرا چوق کره واقع اولورکه سکا فائده ایده‌یم دیرکن ضرر ویرر.)

١٩ — الاجتهاد خير بضاعة.

(جالشمق الك خیرلی سرمایه‌در.)

٢٠ — الادب خير ميراث.

(ادب الك خیرلی میراثدر.)

٢١ — مراجعة الحق خير من التمادى فى البطلان.

[*] لسان قدسیٔ نبویدن (سیف‌الله) لقبینی آلمش اولان جناب خالد بن الولید حقنده اهالی حضور صدیقه رفع شکایتله عرلنی طلب ایتدکلرنده جواباً بوسوزی ایراد بیورمشدر.

[*] مقصود اشعار عالیه‌در.

(بطلانده دوامدن حقه مراجعت اولادر .)

۲۲ — من مازح استخف به .

(مزاح ایدن استخفاف اولنور .)

۲۳ — اعزکم الله بالاسلام فمهما تطلبون العز بغیره یذلکم الله .

(الله سزی اسلام ایله عزیز ایتدی . هرنه وقت اسلامدن بشقه برشی ایله عزت طلبنده بولنورسه‌کز بنه الله سزی ذلیل ایدر .)

۲٤ — اذا تناجی القوم فی دینهم دون العامة فهم فی تأسیس الضلالة .

(دینی بیلنلرنده سرائردن عد ایدوب عوامه آچیقان قوم تأسیس ضلالت ایتمکده‌درلر .)

ترز راکن

مؤلفی : امیل زولا

— مابعد —

خفیفجه، آزار آزار طوقنه‌رق کومورینی دقتله مشمعك اوزرنده کزدیریوردی. دیك وقورو برطرزده چیزدیکی چیزکی زمان قدیم رساملرینك اصولی قبا برصورتده آکدیریوردی. (قامیل)ك چهره‌سنی برشاکرد برسم نسخه‌سنی قوپیه ایدییور کبی متردد برال، مجمجه‌سنه براعتنا ایله قوپیه ایتدیکندن رسم چهره‌یی چاتوب اکشیقتی کبی کورینیوردی. دردنجی کون بویا تختهسنك اوزرینه کومه کومه بویالر وضع ایده‌رك فیرچه‌لرینك اوجیله رسمی بویامغه باشلادی. کیرلی، اینجه لکه‌لرله مشمی نقطه‌لایوردی. قورشون‌قلمی قوللانیورمش کبی قیصه، صیق طارامه‌لر یاپیوردی.

مشغلهٔ ترسیمك هر نهایتپذیر اولشنده (مادام راکن) ایله (قامیل) حیرتده قالیرلردی. (لوران) «بکله‌ملی، اصل مشابهت صکره کله‌جکدر.» دیر ایدی.

رسمه ابتدا ایدیله‌لی (ترز) «رسمخانه» یه تحول ایتمش اولان اوطه‌دن آیرلمیوردی. خاله‌سنی دستکاهك آرقه‌سنده یالکز براقیر‌دی. جزئی بروسیله ایله یوقاری چیقوب (لوران)ك رسم یاپیشنی تماشایه طالهرق کندندن کچردی.

دائما جدی، مضطرب، اولکندن دها بکزسز، دها ساکت اولدیغی حالده اوطوروب نظریله فیرچه‌لرك حرکاتی تعقیب ایدر‌دی. مع مافیه بو تماشا کندیسنی پك‌ده چوق اکلندیریور کبی کورنیوردی. اورایه بر قوتله جذب اولنمش کبی کلیر، میخلنمش کبی قالیردی. (لوران) بعضاً دونوب کندیسنه تبسم ایده‌رك رسمی بکنوب بکنمدیکنی سؤال ایدردی. کوچ حال ایله جواب ویرر، تتزردی. صکره بنه تماشای مخصوصنه طالاردی.

(لوران) کچه (سن ویقتور) زقاقنه عودت ایدرکن کندی کندینه اوزون اوزادیه محاکاتده بولنوردی. (ترز)ك عاشقی اولمق ایجاب ایدوب ایتمیه‌جکنه دائر تفصیله مباحثه ایدردی.

کندی کندینه دیرایدی که : «ایشته نه وقت ایسترسم بکا التفات ایده‌جك بر اوفاجق قادین. دائما آرقه‌مدن آیرلیوب بنی تدقیق ایدییور، اوچیور، طارتیور . . . تتره‌یور ، ساکت، سودا پرور، تحف برچهره‌سی وار. برعاشقه احتیاجی اولدیغنده شبهه یوق. بوحال کوزلرنده کوریلیور . . . (قامیل)ك ده بر مسکین اولدیغی تصدیق ایدلملیدر . »

(لوران) دوستك ضعف زرد رویانه‌سنی درخاطر ایده‌رك ایچندن کولردی، بنه دیرایدی که : « قادینك او دکاندہ جانی صیقیلیور . . . بن اورایه نره‌یه کیده‌جکمی بیلدیکم ایچون کیدییورم، یوقسه (پون‌نوف) جارسوسنده پك‌ده کورلمزدم. رطوبتلی، مغموم بریر. آنك ایچنده برقادینك اولمسی لازم کلیر . . . بنی بکنیور، بوراسندن امینم. اویله ایسه بشقه‌سی اولهجقه بن نیچون اولمیهم؟ »

طوررردی، کندیسنه بلاهت آمیز برخودبینلك کلیردی. طالغین برطور ایله (سن) نهرینك آقیشنه باقاردی. دیرایدی‌که: «والله، هرچه باداباد، ظهور ایده‌جك ایلك فرصتده آکا عرض محبت ایدرم . » (*)

بنه یوریمکه باشلاردی، ذهننده تردد حاصل اولوردی. بنه دیر ایدی که : « آدم سن‌ده ! چرکین برقاری. بورنی اوزون، آغزی بیوك. هیچده سومیورم. بلکه باشمه بر بلا دعوت ایتمش اولورم. بوراسی دوشونمك ایستر. »

دوراندیش (لوران) تام بر هفته تصوراتی ذهننده دوندر‌دی طولاشدردی. (ترز) ایله پیدا ایده‌جکی مناسبت اوزرینه تولد ایده‌بیله‌جك کافهٔ وقوعاتی حساب ایتدی، یالکز بو ایشی یاپمقده منفعتی اولهجقنی کندی نظرنده اثبات ایتدکدن صکره برتجربه اجراسنه قرار ویردی.

(مابعدی وار)

معلم ناجی

(آ. ماویان) شرکت مرتبیه مطبعه‌سی — باب عالی جاده‌سنده نومرو ۵۲